

EAAPI regulārai lietošanai
EIOPA-BoS-19/040 LV
2019. gada 19. februāris

Ieteikumi apdrošināšanas nozares pārstāvjiem saistībā ar Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības

Ieteikumi

Ievads

1. Saskaņā ar 16. pantu Regulā (ES) Nr. 1094/2010¹ (EAAPI regula) EAAPI izdod ieteikumus apdrošināšanas nozares pārstāvjiem saistībā ar Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības.
2. Ieteikumu pamatā ir Direktīva 2009/138/EK² (Direktīva "Maksājspēja II"), Direktīva (ES) 2016/97³ (AID) un EAAPI pamatnostādnes un citi attiecīgie EAAPI instrumenti.
3. Šajos ieteikumos ir ņemta vērā virkne atzinumu, kurus EAAPI izstrādāja, lai veicinātu konsekventu uzraudzības praksi jautājumos saistībā ar sekām, ko rada Apvienotās Karalistes izstāšanās no Eiropas Savienības.
4. Izstāšanās notiks izstāšanās līguma spēkā stāšanās datumā vai — gadījumā, ja tāds līgums netiks noslēgts, — divus gadus pēc Apvienotās Karalistes paziņojuma, t. i., 2019. gada 30. marta, ja vien netiks pieņemts lēmums pagarināt šo divu gadu termiņu.
5. Ja Apvienotā Karaliste izstājas no ES, neratificējot izstāšanās līgumu, Apvienotā Karaliste kļūst par trešo valsti 2019. gada 30. martā un Apvienotās Karalistes apdrošināšanas sabiedrības un izplatītāji zaudē tiesības veikt uzņēmējdarbību dalībvalstīs uzņēmējdarbības veikšanas brīvības ziņā un pakalpojumu sniegšanas brīvības ziņā. Turklāt Apvienotās Karalistes izplatītājiem, kas nav reģistrēti ES-27, vairs nebūs atļauts veikt izplatīšanas darbības ES-27.
6. ES un Apvienotā Karaliste apsprieda izstāšanās līguma projektu, kur paredzēts pārejaš periods pēc izstāšanās, kura laikā Apvienotā Karaliste paliek vienotajā tirgū. Šobrīd izstāšanās līguma projekta apstiprināšanai ir nenoteikts statuss. 2018. gada 13. decembrī Eiropadome aicināja pastiprināti turpināt darbu, lai visos līmeņos sagatavotos Apvienotās Karalistes izstāšanās sekām, ņemot vērā visus iespējamus iznākumus⁴.
7. Direktīvas "Maksājspēja II" 41. panta 4. punktā ir paredzēta prasība apdrošināšanas sabiedrībām veikt vajadzīgos pasākumus darbību nepārtrauktības un regularitātes nodrošināšanai, tostarp izstrādāt plānus neparedzētām situācijām⁵. EAAPI 2017. gada 21. decembrī izdeva atzinumu⁶,

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes 2010. gada 24. novembra Regula (ES) Nr. 1094/2010, ar ko izveido Eiropas Uzraudzības iestādi (Eiropas Apdrošināšanas un aroda pensiju iestādi), groza Lēmumu Nr. 716/2009/EK un atceļ Komisijas Lēmumu 2009/79/EK (OV L 331, 15.12.2010., 48.–83. lpp).

² Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 25. novembra Direktīva 2009/138/EK par uzņēmējdarbības uzsākšanu un veikšanu apdrošināšanas un pārapsrošināšanas jomā (Maksājspēja II) (OV L 335, 17.12.2009., 1.–155. lpp)

³ Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 20. janvāra Direktīva (ES) 2016/97 par apdrošināšanas izplatīšanu (pārstrādāta redakcija) (OV L 26, 2.2.2016., 19.–59. lpp.).

⁴ Sk. Eiropadomes (50. pants) 2018. gada 13. decembra ārkārtas sanāksmes secinājumu 5. punktu (<http://data.consilium.europa.eu/doc/document/XT-20022-2018-INIT/en/pdf>).

⁵ EAAPI atzinums par pakalpojumu nepārtrauktību apdrošināšanas jomā saistībā ar Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības (EIOPA-BoS-17/389)

kurā kompetentās iestādes tiek aicinātas nodrošināt, ka apdrošināšanas sabiedrības, kuru pārrobežu darbība tiks ietekmēta, izstrādā tādu reālistiskus plānus neparedzētām situācijām, kuros ir izklāstīti pasākumi, lai novērstu apdrošināšanas darbību bez licences un nodrošinātu pakalpojumu nepārtrauktību pēc Apvienotās Karalistes izstāšanās, un ka tās īsteno attiecīgos pasākumus. Apvienotās Karalistes apdrošināšanas sabiedrībām pieejamie pasākumi ietver pārrobežu apdrošināšanas portfeļu nodošanu apdrošināšanas sabiedrībai, kas reģistrēta ES-27, un trešo valstu filiāļu izveidošanu ES-27.

8. Daudzas Apvienotās Karalistes apdrošināšanas sabiedrības, kas atrodas Apvienotajā Karalistē vai Gibraltārā, jo īpaši tās, kurām ir liels pārrobežu darījumu apjoms ES-27, ir rīkojušās un īsteno ārkārtas pasākumus. Tomēr 2018. gada novembrī 124 Apvienotās Karalistes un Gibraltāra apdrošināšanas sabiedrībām, kas veido 0,16 % no kopējā EEZ-30 apdrošināšanas darījumu apjoma, bija ieviests nepietiekams vai nebija vispār ieviests plāns neparedzētām situācijām, lai novērstu apdrošināšanas darbību bez licences un nodrošinātu pakalpojumu nepārtrauktību pēc Apvienotās Karalistes izstāšanās⁷. Ietekmētie darījumi attiecas uz 9,1 miljonu apdrošinājuma ņēmēju un apdrošināšanas saistībām 7,4 miljardu EUR apmērā. Lielākā daļa minēto darījumu (apdrošināšanas saistības 5,4 miljardi EUR) ir saistīti ar dažām nedzīvības apdrošināšanas sabiedrībām Apvienotajā Karalistē. Tikai 3 % no potenciāli ietekmētajiem apdrošinājuma ņēmējiem ir līgums ar dzīvības apdrošināšanas sabiedrībām. Atlikušie darījumi galvenokārt ietver zemas vērtības un ātri nokārtojamas saistības. Kopumā 75 % no attiecīgajiem apdrošināšanas līgumiem ietilpst portfeļos, kuru vidējā parakstīto prēmiju summa ir mazāka par 100 EUR gadā. Vidēji atlikušais saistību ilgums 76 % apdrošināšanas līgumu ir mazāks par diviem gadiem. Tas attiecas uz daudzām ES-27 dalībvalstīm, taču dažas no tām ir skartas vairāk tādu apdrošinājuma ņēmēju ziņā, kuriem ir spēkā esošs pārrobežu līgums.
9. Ieteikumu vispārīgais mērķis ir veicināt konvergenci un konsekventu uzraudzības pieeju attiecībā uz Apvienotās Karalistes apdrošināšanas sabiedrībām un izplatītājiem visās dalībvalstīs, paredzot pamatnostādnes par to, kā piemērot spēkā esošo tiesisko regulējumu, ņemot vērā vienošanās starp ES un ārpusvalstīs darījumu partneriem.
10. Šie ieteikumi arī ir spēkā attiecībā uz apdrošināšanas sabiedrībām un izplatītājiem, kas reģistrēti Gibraltārā.
11. Šie ieteikumi ir adresēti kompetentajām iestādēm. Lai gan dažos noteikumos ir aprakstīti pienākumi, kas jāizpilda apdrošināšanas sabiedrībām un starpniekiem, ar šo dokumentu netiek ieviestas nekādas tiešas prasības šīm finanšu iestādēm. Finanšu iestādēm ir jāievēro savas valsts kompetentās iestādes piemērotā uzraudzības sistēma vai tiesiskais regulējums.
12. Ja šajos ieteikumos termini nav definēti, tad tiem ir ievadā minētajos tiesību aktos definētā nozīme.
13. Ieteikumus piemēro no nākamās dienas, kura ir pēc tam, kad saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 50. panta 3. punktu Līgumi vairs nav piemērojami attiecībā uz Apvienoto Karalisti un Apvienotajā Karalistē.

⁷ Sk. EAAPI 2018. gada 5. novembra paziņojumu, <https://eiopa.europa.eu/Pages/News/EIOPA-calls-for-immediate-action-to-ensure-service-continuity-in-cross-border-insurance.aspx>.

1. ieteikums. Vispārīgais mērķis

14. Veicot pasākumus attiecībā uz Apvienotās Karalistes apdrošināšanas sabiedrību pārrobežu darbību, kompetentajām iestādēm būtu jācenšas mazināt kaitējumu apdrošinājuma ņēmējiem un apdrošināšanas atlīdzības saņēmējiem, pamatojoties uz piemērojamiem ES un valstu tiesību aktiem.

2. ieteikums. Atlikušo saistību pienācīga izpilde

15. Kompetentajām iestādēm būtu jāpiemēro tiesiskais regulējums vai mehānisms, lai veicinātu atlikušo saistību pienācīgu izpildi darījumiem, kuriem tiek atcelta licence, vai tām ir jāparedz prasība, ka apdrošināšanas sabiedrībām nekavējoties jāveic visi nepieciešamie pasākumi, lai saņemtu licenci saskaņā ar Savienības tiesībām.

16. Kompetentajām iestādēm būtu jānovērš tas, ka Apvienotās Karalistes sabiedrības noslēdz jaunus apdrošināšanas līgumus vai nosaka, atjauno, pagarina, palielina vai atsāk piemērot apdrošināšanas segumu saskaņā ar spēkā esošajiem apdrošināšanas līgumiem savā jurisdikcijā, ja tās nav licencētas minēto apdrošināšanas darbību veikšanai saskaņā ar Savienības tiesībām. Tas neskar apdrošinājuma ņēmēju tiesības izmantot spēkā esošajā līgumā paredzētu iespēju vai tiesības saņemt pensijas kapitālu.

17. Kompetentajām iestādēm būtu jādara viss iespējamais, lai veiktu Apvienotās Karalistes apdrošināšanas sabiedrību pārrobežu darījumu uzraudzību savā jurisdikcijā. Uzraudzības ietvaros būtu jāīsteno rīcības uzraudzība un, sadarbojoties ar Apvienotās Karalistes uzraudzības iestādēm, pienācīga pārraudzība attiecībā uz pārrobežu darījumu atbilstīgajiem prudenciālajiem aspektiem, tostarp Apvienotās Karalistes sabiedrību finansiālo stāvokli. Uzraudzībā būtu jāizvērtē riski un jāņem vērā proporcionalitātes princips.

3. ieteikums. Trešo valstu filiāļu licencēšana

18. Saskaņā ar Direktīvas "Maksātspēja II" 162. pantu Apvienotās Karalistes apdrošināšanas sabiedrības var pieprasīt licenci pārrobežu darbības veikšanai ar filiāles starpniecību dalībvalstī un tādējādi nodrošināt, ka tās var apkalpot pārrobežu darījumus attiecīgajā dalībvalstī.

19. Novērtējot, vai ir izpildīti šādu filiāļu licencēšanas juridiskie nosacījumi, kompetentajai iestādei būtu jāpiemēro proporcionalitātes princips un jāņem vērā, ka pirms Apvienotās Karalistes izstāšanās uz Apvienotās Karalistes apdrošināšanas sabiedrībām attiecās Direktīvas "Maksātspēja II" prasības.

20. Gadījumos, ja tas paātrinātu licencēšanas procedūru, kompetentajām iestādēm būtu jāapsver iespēja izsniegt filiālei licenci tikai pastāvošo darījumu atlikušo saistību izpildei.

4. ieteikums. Licences apturēšana

21. Ja dalībvalstu tiesiskajā regulējumā ir ietvertas prasības attiecībā uz attieksmi pret apdrošināšanas sabiedrībām pēc to licences apturēšanas saskaņā ar Direktīvas "Maksātspēja II" 144. panta 1. punkta a) apakšpunktu, kompetentajai iestādei būtu jāapsver iespēja piemērot šīs prasības Apvienotās Karalistes apdrošināšanas sabiedrībām savā jurisdikcijā pēc Apvienotās Karalistes izstāšanās. Šādā gadījumā kompetentajai iestādei būtu jādara viss

iespējamais, lai nodrošinātu šo prasību efektīvu izpildi, sadarbojoties ar uzraudzības iestādēm Apvienotajā Karalistē.

5. ieteikums. Portfeju nodošana

22. Kompetentajai iestādei būtu jāatļauj pabeigt portfeju nodošana no Apvienotās Karalistes apdrošināšanas sabiedrībām ES-27 apdrošināšanas sabiedrībām, ja attiecīgā procedūra sāka pirms izstāšanās datuma. Tādēļ kompetentajām iestādēm būtu cieši jāsadarbojas ar uzraudzības iestādēm Apvienotajā Karalistē, ņemot vērā 39. pantu Direktīvā "Maksātspēja II" un 4.2.1. punktu Uzraudzības padomes 2017. gada 30. janvāra Lēmumā par Eiropas Ekonomikas zonas dalībvalstu apdrošināšanas uzraudzības iestāžu sadarbību (EIOPA-BoS-17/014). Kompetentajām iestādēm būtu jāuzskata portfeja nodošana par sāktu, ja Apvienotās Karalistes uzraudzības iestādes ir tās informējušas par portfeja nodošanas sākšanu un Apvienotās Karalistes apdrošināšanas sabiedrība ir samaksājusi tiesību aktos paredzēto darījuma maksu uzraudzības iestādei(-ēm) Apvienotajā Karalistē un iecēlusi neatkarīgu ekspertu nodošanas veikšanai.

6. ieteikums. Izmaiņas attiecībā uz apdrošinājuma ņēmēja pastāvīgo dzīvesvietu vai reģistrācijas vietu

23. Ja apdrošinājuma ņēmējs, kura pastāvīgā dzīvesvieta vai — juridiskas personas gadījumā — reģistrācijas vieta ir Apvienotā Karaliste, ir noslēdzis līgumu ar Apvienotās Karalistes apdrošināšanas sabiedrību un pēc tam apdrošinājuma ņēmēja pastāvīgā dzīvesvieta vai reģistrācijas vieta ir mainīta uz ES-27 dalībvalsti, kompetentajām iestādēm uzraudzības pārbaudē jāņem vērā, ka apdrošināšanas līgums tika noslēgts Apvienotajā Karalistē un ka Apvienotās Karalistes apdrošināšanas sabiedrība nesniedza pārrobežu pakalpojumus ES-27 attiecīgā līguma gadījumā.

24. Kompetentajām iestādēm ir jāizmanto tāda pati pieeja saistībā ar nedzīvības apdrošināšanas līgumiem, kas neattiecas uz ēkām vai uz ēkām un to piederumiem, vai uz transportlīdzekļiem.

7. ieteikums. Sadarbība starp kompetentajām iestādēm

25. Ja apvienotās Karalistes apdrošināšanas sabiedrībai ir pārrobežu darījumi vairāk nekā vienā dalībvalstī, attiecīgo dalībvalstu kompetentajām iestādēm būtu jāsadarbojas attiecībā uz minēto darījumu uzraudzību, jo īpaši jāapmainās ar turpmāk minēto informāciju, ņemot vērā proporcionalitātes principu:

- (a) pārrobežu darījumu būtība un apjoms to jurisdikcijā;
- (b) sabiedrības veiktie vai plānotie pasākumi, lai nodrošinātu pārrobežu darījumu atlikušo saistību pienācīgu izpildi;
- (c) kompetentās iestādes veiktie vai attiecīgajos gadījumos paredzētie uzraudzības pasākumi attiecībā uz sabiedrību;
- (d) attiecībā uz sabiedrību noteiktās rīcības vai maksātspējas problēmas.

26. Nepieciešamības gadījumā EAAPI var saistībā ar noteiktu sabiedrību izveidot sadarbības platformu, kurā piedalās attiecīgās kompetentās iestādes. Kompetentajām iestādēm būtu jādara viss iespējamais, lai piedalītos platformā.

8. ieteikums. Saziņa ar apdrošinājuma ņēmējiem un apdrošināšanas atlīdzības saņēmējiem

27. Kompetentajām iestādēm būtu jāinformē Apvienotās Karalistes apdrošināšanas sabiedrības, kurām ir pārrobežu darījumi attiecīgajā dalībvalstī, par prasību atklāt apdrošinājuma ņēmējiem un apdrošināšanas atlīdzības saņēmējiem informāciju par līgumiem, kurus ietekmē Apvienotās Karalistes izstāšanās sekas, un par sekām attiecībā uz apdrošināšanas ņēmēju tiesībām un pienākumiem saistībā ar minētajiem līgumiem.
28. Kompetentajām iestādēm būtu jāsvīturo Apvienotās Karalistes apdrošināšanas sabiedrības no valsts apdrošināšanas sabiedrību reģistra pēc izstāšanās datuma un jāinformē sabiedrība par tiesisko regulējumu, ko piemēro attiecībā uz Apvienotās Karalistes apdrošināšanas sabiedrību pārrobežu darījumiem.

9. ieteikums. Izplatīšanas darbības

29. Kompetentajām iestādēm būtu jānodrošina, lai Apvienotās Karalistes starpnieki un iestādes, kas plāno turpināt vai sākt izplatīšanu ES-27 apdrošinājuma ņēmējiem un attiecībā uz ES-27 riskiem pēc Apvienotās Karalistes izstāšanās, būtu dibināti un reģistrēti ES-27 dalībvalstīs saskaņā ar piemērojamām AID prasībām. Kompetentajām iestādēm būtu jānodrošina, ka starpnieki, kas ir juridiskas personas un kas dibināti un reģistrēti Savienībā, apliecina atbilstošu uzņēmējdarbības līmeni, kas ir proporcionāls to darījumu būtībai, apjomam un sarežģītībai. Minētajiem starpniekiem nedrīkst būt fiktīva uzņēmuma īpašību. Turklāt ir jānodrošina nepārtraukta AID paredzēto profesionālo un organizatorisko prasību izpilde.

Tas neskar dalībvalstu tiesības ieviest īpašas normas valsts tiesību aktos saistībā ar trešo valstu starpniekiem, ja tiek nodrošināta vienāda attieksme pret starpniekiem attiecīgajā tirgū.

30. Novērtējot, vai konkrēts Apvienotās Karalistes starpnieks vai iestāde veic izplatīšanas darbības ES, kompetentajām iestādēm būtu jāņem vērā, ka tikai konsekventa un vienāda AID piemērošana var nodrošināt tādu pašu patērētāju aizsardzības līmeni un līdzvērtīgus konkurences apstākļus Savienībā. Kompetentajai iestādei būtu jānodrošina, ka uz visiem starpniekiem, kuri veic izplatīšanas darbības, kas paredzētas ES-27 apdrošinājuma ņēmējiem un ES-27 riskiem, attiecas AID.
31. Tādēļ kompetentajām iestādēm būtu jānovērtē visi izplatīšanas modeļi, ņemot vērā AID paredzēto izplatīšanas darbības definīciju.

Atbilstība un ziņošanas noteikumi

32. Šajā dokumentā ir ietverti ieteikumi, kas izdoti saskaņā ar EAAPI regulas 16. pantu. Saskaņā ar EAAPI regulas 16. panta 3. punktu kompetentās iestādes un finanšu iestādes dara visu iespējamo, lai ievērotu pamatnostādnes un ieteikumus.
33. Kompetentās iestādes, kas ievēro vai plāno ievērot šos ieteikumus, pienācīgi ietver tos savā tiesiskajā regulējumā vai uzraudzības sistēmā.

34. Divu mēnešu laikā pēc šā dokumenta tulkoto versiju izdošanas kompetentās iestādes apstiprina EAAPI, ka tās ievēro vai plāno ievērot šos ieteikumus, norādot neievērošanas iemeslus.
35. Ja minētajā termiņā atbilde nebūs saņemta, tiks uzskatīts, ka kompetentās iestādes neievēro ziņošanas noteikumus un par to tiks attiecīgi ziņots.

Nobeiguma noteikums par pārskatīšanu

36. EAAPI veic šo ieteikumu pārskatīšanu.